

TURKOVICS ISTVÁN

A jogorvoslathoz való jog az Alkotmányban és az Alaptörvényben

A jogorvoslathoz való jog szabályozása

A jogorvoslathoz való jog alkotmányos szintű szabályozása nem tekint jelentős múltra vissza, hiszen az 1989-es alkotmányrevízió terméke. Hazánkat azonban sem a jog deklarálása előtt, sem azóta nem köti semmilyen – általánosan az egész jogrendszerre kiterjedő – nemzetközi szerződéses kötelezettségvállalás arra, hogy ezen jogosultságot ilyen módon és alkotmányos szinten garantálja a címzettek számára. A jelen gyakorlat szerint ugyanis a jogorvoslathoz való jog tartalmi eleme többek között a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége.¹ Nemzetközi szinten a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (továbbiakban PPJNE), valamint az Emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezmény (1950; továbbiakban Egyezmény) sem teszi feltétellé a több fórum előtt történő elbírálást.² Mi vezérelhetette tehát a jogalkotót arra, hogy alkotmányos szintre emelje eme jogosultságot? A szabályozás indoka a címzetteknek szóló védelem megteremtése a közhatalom gyakorlójával szemben, arra az esetkörüre nézve, ha a közhatalom gyakorlása hibás, és ezzel a címzett joga vagy jogos érdeke sérül.³

Egyes feltevések szerint a jogorvoslathoz való jog alkotmányos szintre történő emelése egy fordítási hiba, tehát tévedés eredmé-

nye⁴. Ugyanis a nemzetközi jogi dokumentumokban a „remedy” szó használatos, amely azonban az igényérvényesítésre vonatkozik. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az nem eleme a jogorvoslathoz való jognak.⁵ Ezt az álláspontot támasztja alá a nemzetközi gyakorlat is, hiszen a hazaival megegyező szabályozás az EU tagállamainak alkotmányaiban jellemzően nem található.⁶ Bármilyen indok is vezérelte a jogalkotót, ezzel eldöntötte, hogy a jogorvoslathoz való jogot az emberi jogok szintjére emeli.⁷

A jogorvoslathoz való jog az alapjogok rendszerében

A továbbiakban nézzük meg, hogy az alapjogok rendszerében a jogorvoslathoz való jog hol helyezkedik el! Rendszerről akkor beszélhetünk, ha az abba tartozó tényezőket, jelen esetben az alapjogokat, valamilyen szempontnak megfelelően csoportosítjuk, és ezáltal rendszerbe állítjuk. A csoportosítás különböző szempontok szerint történhet. Vizsgálhatjuk az alapjogokat aszerint, hogy korlátozhatóak vagy sem; az alapjogok gyakorlása egyént, vagy egy közösséget illet meg. Lehet a csoportosításunk alapja az értékrend, vagy a legelfogadottabb szempont a kialakulás rendje.

Ha a korlátozhatóságot vesszük alapul, megállapíthatjuk, hogy az alapjogokat két csoportra oszthatjuk: korlátozható és korlátozhatatlan alapjogok csoportjára. Az Alaptörvény értelmében a jogorvoslathoz való

⁴ VARGA: *i. m.*, 2090. p. (389)

⁵ 20/2005. (V. 26.) AB-határozat.

⁶ Kivételként említhető, bár jobbára leginkább a büntető-eljárásra vonatkoztatva, a Lengyel Köztársaság Alkotmánya 78. cikke; Finnország Alkotmánya 21. cikke; Portugál Köztársaság Alkotmánya 29. cikke; Szlovák Köztársaság Alkotmánya 46. cikke; Szlovén Köztársaság Alkotmánya 25., valamint 157. cikkei. Lásd: VARGA: *i. m.*, 2090–2091. p.

⁷ ERDEI Árpád: Gyógyítható-e a perorvoslati rendszer? = VARGA István–KISS Daisy: *Magister Artis Boni et Aequi. Studia in Honorem*, Német János, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2003, 161–186. p.

¹ 5/1992. (I. 30.) AB-határozat.

² Lásd VARGA István írását: *Az Alkotmány kommentárja I.* Szerk: Jakab András, Budapest, Századvég Kiadó, 2009, XII. fejezet, 2089. p. (387)

³ 1989. évi XXXI. törvény indokolása.

jog törvényben más alapvető jog vagy alkotmányos érték védelme okán a szükségesség és arányosság figyelembevételével korlátozható.

Ha abból a szempontból helyezük nagytit alá az alapjogokat, hogy gyakorolhatóságuk szempontjából mi jellemzi őket, tehát a címzetti kört, vagy másként nevezve személyi kört kik alkotják, akkor a következő megállapításokat tehetjük: jogorvoslattal nemcsak a természetes személyek élhetnek, hanem a jogi személyek, a tulajdonközösségek, a társadalmi szervezetek, az egyházak, de akár a helyi önkormányzatok is, hiszen az ő jogaikat érintő hatósági döntések is nagyszámban születnek. Tehát az Alaptörvényben megjelölt mindenki a szó szoros értelmében mindenkire kiterjesztően értendő.⁸

Joggyakorlás szempontjából vizsgálható úgy is az alapjogok összessége, hogy gyakorlásuk individuális, vagy kollektív jellegű.⁹ Jogorvoslattal egyén, de akár közösség is élhet, ebből következően gyakorlása kollektívan és egyénileg is lehetséges. A gyakorlásának módjától függetlenül azonban egyének címzett jogról beszélhetünk, hiszen minden esetben egy ügyfélnek tekintendő a jogorvoslattal élő fél, függetlenül attól, hogy ténylegesen hány személy tömörül egy ügyféli pozícióba.

Az utolsó csoportosítási szempont, amelyvel foglalkozom, az alapjogok kialakulásához kapcsolódik. Ezek szerint beszélhetünk a jogok különböző generációjáról, úgymint első, második és harmadik generációs jogokról. Első generációs jogok a tipikus szabadságjogok, amelyek leginkább a francia forradalom eszméinek köszönhetően kerültek rögzítésre az egyes alkotmányokban. Ebbe a csoportba tartoznak a személyhez fűződő szabadságjogok, valamint a politikai jogok.

Az alapjogok második generációjába a gazdasági, a szociális és a kulturális jogok tartoznak. Eredetük a Weimari Köztársaság

alkotmányához köthető. Jellemzőjük, hogy a jóléti állameszményhez kapcsolhatók, és érvényre jutásuk aktív állami beavatkozást igényel. Idesorolandó például a munkához, a művelődéshez való jog, a házasság és család védelme.

A harmadik generációs jogok állami célokat, általános elveket jelölnek meg, ilyen az egészséges környezethez való jog, vagy a betegek jogainak biztosítása. Ebben a rendszerben a jogorvoslathoz való jogot elhelyezve, a következőt állapíthatjuk meg. A jogorvoslathoz való jog az első generációs jogok, azon belül a személyhez fűződő jogok csoportjába tartozik, a megfelelő vagy tisztességes eljáráshoz való jog részeként. Ugyanis a tisztességes eljáráshoz való jog több elemből tevődik össze, például a jogorvoslathoz való jogból, a bíróság előtti egyenlőségből, vagy a védelemhez való jogból.

Összességében a jogorvoslathoz való jogról mint alkotmányos alapjogról megállapíthatjuk, hogy egy első generációs személyhez fűződő jogról van szó, amely része vagy eleme a megfelelő vagy tisztességes eljáráshoz való jognak. Nem abszolút jog, tehát korlátozható, nemcsak emberek, hanem más jogalanyok is élhetnek vele, valamint a gyakorlás módját tekintve akár egyénileg, akár kollektív módon is gyakorolható, de mindig egyének címzett.

A jogorvoslathoz való jog alanyi köre

A hatályos szabályozás szerint a jogorvoslathoz való jogról az Alaptörvény szövegének értelmében kevesebb információt kapunk, mint a régebbi szabályozás alapján. Jelenleg gyakorlatilag az Alaptörvény meghatározza azt a személyi kört, akik jogosultak élni a jogorvoslat jogával, nevezzük ezt a jog címzetti, alanyi körének. Továbbá meghatározásra kerül azon döntések köre, amelyekkel szemben az alanyi jogosultak élhetnek az Alaptörvényben biztosított jogukkal, nevezzük ezt a jogorvoslathoz való jog tárgyának. Kimaradt azonban az új szöveg-

⁸ Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (7).

⁹ Lásd SÁRI János: *Alapjogok = Alkotmánytan II.*, Budapest, Osiris Kiadó, 2000, 40. p.

ből, a „törvényben meghatározottak szerint”¹⁰ megfogalmazás. Ennek értelmében a különböző jogorvoslati módok meghatározásának jogával az Országgyűlés más jogalkotással felruházott szerveket is felhatalmazott. A magam részéről nem tudok teljes mértékben ezzel a megoldással egyetérteni, hiszen álláspontom szerint ezáltal fokozottabban fennáll annak a veszélye, hogy az Alaptörvénnyel ellentétes szabályozás szülessen meg, és maradjon hatályban. Ezen a ponton engedjék meg nekem, hogy a szokás hatalmaként továbbra is az alkotmányellenes állapot kifejezést használjam az ilyen helyzetekben. Álláspontom szerint, amit a gyakorlat alátámasztani látszik, törvéynél alacsonyabb szintű jogszabályban megvalósuló alkotmány sértés kisebb valószínűséggel jut az Alkotmánybíróság tudomására. Ennek a következményei nyilvánvalóak.

A jelenlegi szabályozás – a régivel megegyező módon – a „mindenki” szóhasználattal él. De vajon kit érthetünk „mindenki” alatt? A kérdés azért fontos, mert a közigazgatási hatósági eljárásokban széles kör élhet a jogorvoslat jogával, hiszen ezen eljárásokban a jogosultak köre az ügyféli körhöz igazodik.¹¹ Ezáltal az Alaptörvényben meghatározott címzetteknel jóval szélesebb jogosulti körrel beszélhetünk. Ez azért érdekes kérdés, mert az Alaptörvény főszabály szerint az alapjogokat az emberek vonatkozásában határozza meg, ideértve sok esetben a nem magyar állampolgárokat is. Ügyfél azonban a jelenlegi szabályok szerint nem csak természetes személy lehet. Már az ún. általános ügyféli fogalom szerint is ügyféli jogok illetnek meg jogi személyeket, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket is.¹² Ugyancsak az eljárási törvény ruházza fel – egyéb feltételek fennállása esetére – ügyféli jogokkal az egyes társadalmi szervezeteket.¹³ Ezzel véleményem szerint

az alkotmányos védelem szempontjából semmi baj nem lehet, hiszen ezek a szervezetek csak meghatározott társadalmi érdekek védelme okán szerezhetnek ügyféli jogosítványokat. Ebben a tekintetben közvetett módon, tulajdonképpen a társadalom tagjainak, az embereknek az érdekében járnak el, kvázi őket képviselik. Ez a szabályozás igazodik az Alkotmánybíróság gyakorlatához is, amely a jogorvoslat alanyaként egy jelentősen tág személyi kört jelöl meg.¹⁴ Ennek értelmében a jogorvoslatihoz való alapjog kiterjed a jogi személyekre, a jogi személyiség nélküli szervezetekre, függetlenül alapításuk belföldi vagy külföldi voltától. A címzettek tekintetéből azonban sokkal inkább érdekes a Ket. azon szabálya, amely szerint hatóságok is – meghatározott feltételek fennállása esetén – kerülhetnek ügyféli pozícióba.¹⁵ Kérdés, hogy ebben az esetben az ő jogaikat megilleti-e az alkotmányos védelem. Az alapjogok ugyanis főszabály szerint az állammal szemben nyújtanak védelmet, és nem az állami szervek egymás közötti viszonyaiban.¹⁶ Véleményem szerint azonban ketté kell választani ezt a címzetti kört, hiszen a hatósági oldalon önkormányzatok is megjelenhetnek. Ebben az esetben az önkormányzatok főszabály szerint nem az államot képviselik, hanem a helyi érdekeket. Ebből kiindulva számukra mindenképpen kívánatos a jogorvoslatihoz való jog biztosítása, hiszen valószínűleg az önkormányzatok a jogorvoslat lehetőségével élve, közvetve a helyi lakosok érdekeinek védelme érdekében járnak el. Más a helyzet a nem önkormányzati állami szervekkel. Esetükben az egymáshoz való viszonyuk lehet eljárásbeli pozíciójuk alapja, ahogyan a jogszabály azt rögzíti is. Ha ugyanis egy szerv ügyfélként kapcsolódik be egy eljárásba, annak feltétele, hogy a feladatai ellátásának érdekében tegye azt meg, amely nem mindig egye-

¹⁰ Lásd 1949. évi XX. törvény 57. §. (5).

¹¹ Lásd VARGA: *i. m.*, 94. p. (402)

¹² (Ket.) 15. §. (1).

¹³ (Ket.) 15. §. (5).

¹⁴ Lásd 1441/B/1990/2. AB-határozat; 1271/B/1997. AB-határozat.

¹⁵ (Ket.) 15. §. (4).

¹⁶ Lásd SÁRI János: *Alapjogok*, Budapest, Osiris Kiadó, 2006, 41. p.

zik meg az emberek érdekével, legalábbis csak távolról nézve. Ebben az esetben nem lehet a jogorvoslás alapja az alapjogból levezethető. Előfordulhat azonban, hogy kifejezetten az emberek érdekében él – vagy leginkább kellene, hogy éljen – egy szerv a jogorvoslat lehetőségével. Ekkor azonban célszerű lehet, hogy alapjogként kezeljük az állami szerv által ügyfélként kezdeményezett jogorvoslatot, még annak ellenére is, hogy állami szerv nem lehet alapjog alanya. Mivel minden egyes esetre egyenként nem lehet AB határozatot hozni, és ezáltal rendezni a kérdést, ezért azt hiszem, hogy ilyen esetekben a megoldás az érdeksérellem, azaz a jogorvoslat tárgyából való levezetést igényli.

A jogorvoslathoz való jog tárgyi köre

A jogorvoslathoz való jog tárgyi oldalát tekintve, akkor élhet az alany az Alaptörvényben biztosított jogával, ha egy jogát vagy jogos érdekét sértő döntés születik. Célszerű tehát annak vizsgálata, hogy kitől származhatnak ezek a döntések, milyen jellegű döntések sorolhatók ebbe a körbe, és mikor valószínűleg olyan sérelmet, amely alapot ad a jogorvoslathoz való jogból eredő alkalmazhatóságra.

Az Alaptörvény a döntési kör meghatározása tárgyában az „olyan” kifejezést használja. Azonban ez tág meghatározás, amely nyilvánvalóan pontosítást igényel. Az Alaptörvény szelleméből, valamint az alapjogok természetéből az a következtetés vonható le, hogy a döntéseknek közhatalmi jellegűeknek kell lenniük. Azaz főszabályként arra az esetkörre kell, hogy vonatkozzanak, amikor az állami akarat egy közhatalmi döntés formájában ölt testet. Tulajdonképpen ebben az esetkörben értelmezhető az alapjogok azon funkciója, amely értelmében az egyénnek biztosítanak védelmet az állami akarral szemben. Nem terjed ki ezek szerint a nem állami, nem közhatalmi jellegű

döntésekre.¹⁷ Ennek értelmében nem tartoznak a jogorvoslathoz való jog hatálya alá a felek akaratnyilvánításai. Például munkajogi kérdésekben a munkáltatói felmondás, a felfüggesztés esete, hiszen itt nem az állami, hanem munkáltatói akarat jelenik meg.¹⁸ Ugyancsak nem tárgyai a jogorvoslathoz való jognak a magánjogi jellegű döntések sem, hiszen ilyenkor az állam nem alá-fölérendeltségi viszonyában hozott döntéseiről beszélünk.¹⁹ Nem képezi tárgyát a jogorvoslathoz való jognak az olyan állami, de nem hatósági döntések köre sem, amelyek speciális jogviszonyokon, mint például a szolgálati jogviszonyon alapulnak. Ebbe a körbe tartoznak az ún. előjárói döntések (parancsok). Ezek az Alkotmánybíróság megítélése szerint egyrészt nem minősülnek hatósági határozatoknak, másrészt a szolgálati jogviszony sajátossága, hogy alanyaikra a polgári foglalkoztatású személyekhez képest szigorúbb szabályok vonatkoznak.²⁰ Ugyancsak a kivételek körét képezik a felsőoktatási intézmények által hozott, a hallgatókra vonatkozó döntések. Ebben a körben az Alkotmánybíróság az egyetemek autonómiájának prioritást adva alakította ki álláspontját, amely szerint a hallgatókat ezen döntésekkel szemben nem illetik meg a jogorvoslathoz való jog nyújtotta lehetőségek.²¹ Fontos kitétel, hogy a jogorvoslathoz való joggal érintett döntéseknek mindig egyedinek, és nem normatívának kell lenniük.²² A normatív formában hozott döntésekkel szemben nem a jogorvoslathoz való jogból levezethető jogorvoslat, hanem az alkotmánybírósági normakontroll szolgál kvázi jogorvoslatként.²³ Annak, hogy az érintett döntések milyen formában jelennek meg (határozat, végzés, kötelezés stb.) gyakorlatilag nincs jelentősége. Tartalmilag kell

¹⁷ Lásd 1129/B/1992. AB-határozat.

¹⁸ Lásd például 3/1994. (I. 21.) AB-határozat.

¹⁹ Lásd például 210/B/2002. AB-határozat.

²⁰ Lásd például 183/B/1992. AB-határozat.

²¹ Lásd például 1170/D/1996. AB-határozat.

²² Lásd például 26/1992. (IV. 30.) AB-határozat.

²³ Lásd például 495/B/1998. AB-határozat.

a nevezett feltételeknek megfelelniük. Olyannyira nincs relevanciája a formaiságnak, hogy előfordulhat, érdemi döntés gyakorlatilag nem is születik, és az „aktus” mégis megalapozza a jogorvoslathoz való jog alkalmazhatóságát. Ekkor azonban feltétel, hogy olyan döntésnek kellett volna megszületnie, amely megalapozta volna a jogorvoslathoz való jog alkalmazásának lehetőségét.²⁴ Mindemellett fontos kiemelni, hogy a döntésnek mindenképpen érdemének kell lennie. Az, hogy egy döntés mikor érdemi, mindig viszonylagos. A döntés tárgya, valamint személyekre gyakorolt hatása alapján határozható meg.²⁵ A nem érdemi döntésekkel szemben ugyanis nem alkotmányos követelmény a jogorvoslat, még akkor sem, ha van, nem vonatkoznak rá a jogorvoslathoz való jogból származtatott követelmények, mint a más szervhez, vagy magasabb fórumhoz való fordulás kritériuma.²⁶

A döntést hozók körére vonatkozólag az Alkotmány „bíróági, hatósági és más közigazgatási” jelzőt használ. A hatósági és más közigazgatási jelző elemzése azonban érdekes lehet, hiszen gyakran előfordul, hogy egy döntés jogi megítélésénél segítségünkre lehet, ha tudjuk, hogy aki hozta, hozhatta-e azt, vagy egyáltalán az Alaptörvényben foglaltak körébe sorolható-e. Az államigazgatási és önkormányzati szervek megítélése viszonylag egyszerű. Azonban az önkormányzatok képviselő-testületei már igényelhetnek némi magyarázatot, hiszen esetükben nem kifejezetten államigazgatási, és nem is tipikusan önkormányzati szervekről beszélünk, amelyek a jogalkalmazást végzik fő tevékenységként. A gondot az jelenti, hogy ezen szervek közigazgatási hatósági egyedi döntést hozhatnak, gondolok itt az önkormányzati hatósági ügyekre. Ekkor azonban döntéseik tárgyát képezik a jogorvoslathoz való jognak. Meg kell említeni az egyházak szerepét, hiszen jelenleg állami

feladatokat is elláthatnak. Ha ebben a szerepükben hoznak az előzőekben ismertetett feltételeknek megfelelő döntést, az tárgyát képezheti a jogorvoslathoz való jognak.²⁷ Ha az ügyész törvényességi felügyelete körében hoz határozatot, az nem képezi tárgyát a jogorvoslathoz való jognak, hiszen az ügyfélre nézve jogokat és kötelezettségeket nem állapít meg. Sokáig vita tárgyát képezte a választási eljárások kapcsán az Országos Választási Bizottság által hozható határozatok köre. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy tárgyát képezi a jogorvoslathoz való jognak.²⁸ Ugyancsak ebbe a kategóriába sorolhatók az egyéb szervként nevesített és a Ket. szervi hatálya alá tartozó szervek, személyek. A probléma ezekkel kapcsolatban csak az, hogy pontos körük nincs meghatározva. Idetartozhatnak a kamarák, hegyközségek stb. De a gyakorlatban előfordult, hogy problémát jelentett például az építésügyi eljárásban szereplő felelős műszaki vezető vagy műszaki ellenőr kategorizálása is. Egy adott építésügyi eljárásban mindkettő kötelező erejű döntést hozhat. Az ilyen döntés – álláspontom szerint – megfelel azon követelményeknek, amelyek a jogorvoslathoz való jog tárgyi hatályát képezik. Problémásabb az államfői döntések megítélése, ebben a körben az Alkotmánybíróság differenciált a döntések között. Ennek értelmében egy új község alakításával kapcsolatosan hozott államfői döntés kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy az nem tárgya a jogorvoslathoz való jognak, hiszen ekkor a döntés államfői jogkörben hozott kormányzati döntésnek minősül.²⁹ Ugyanakkor egy kegyelmi kérdésben hozott döntés esetében már nem ennyire egyértelmű a tárgyi hatály megítélése. Az Alkotmánybíróság határozatai nem képezik a jogorvoslathoz való jog tárgyi hatályát, a döntést hozó speciális alkotmányjogi szere-

²⁴ Lásd például 53/2002. (XI. 28.) AB-határozat.

²⁵ Lásd például 26/2004. (VII. 7.) AB-határozat.

²⁶ Lásd például 5/1992. (I. 30.) AB-határozat.

²⁷ Lásd 32/2003. (VI. 4.) AB-határozat.

²⁸ Lásd 52/1997. (X. 14.) AB-határozat.

²⁹ Lásd pl. 1044/B/1997. AB-határozat.

pe miatt.³⁰ Jelen esetben ugyanis nincs szerv, amely felülbírálná döntéseit. Ugyancsak érdekes a választott bíróságok döntéseinek megítélése. Jelen gyakorlat szerint nem képezik a jogorvoslathoz való jog tárgyát.³¹ Igénybevételük esetén ugyanis a felek tulajdonképpen lemondanak a jogorvoslathoz való jogokról, és mint végső fórumra bízzák vitás ügyük eldöntését.

A jogorvoslathoz való jog tárgyának kérdése, hogy egy döntés mikor valósít meg olyan sérelmet, amely megalapozhatja a jogorvoslathoz való jog alkalmazásának feltételét. A jog vagy jogos érdek minden körülmény között alanyi jogosultságban kell, hogy megtestesüljön. Ennek értelmében fogalmilag kizárt az alkotmányellenes állapot, ha olyan döntéssel szemben nincs jogorvoslat biztosítva, amely nem érint alanyi jogot.³² A sérelem azt jelenti, hogy az alanyi joggal kapcsolatban elég annak pusztá állítása, hogy az sérülhet. Nem feltétel a tényleges

sérelem igazolása, vagy akár csak a valószínűsítése sem. Ezzel kapcsolatban azonban az okozhat inkább jogértelmezési problémát, hogy az adott döntéssel érintett jog alanyi jognak minősül-e. Az alanyi jog értelmezése tárgyában ugyanis több elmélet is létezik. A gyakorlatban azonban a szubjektív jogot, jogosultságot értik alatta, amely állam által kikényszeríthető.³³

Az Alkotmány/Alaptörvény nem határozza meg, hogy milyen formában kell tettenie a jogorvoslathoz való jognak egy eljárásban – mivel eljárási alapjogról beszélünk –, hanem azt teljes mértékben az ágazati törvényekre bízza. Teljesen mindegy, hogy fellebbezésről, panaszról, kifogásról, felülvizsgálatról stb. beszélünk. A lényeg, hogy az Alkotmánybíróság által felállított követelményeknek megfeleljen az adott szabályozás, amelynek eldöntéséhez az Alkotmánybíróság pontosan meghatározta a jogorvoslathoz való jog tartalmát.

A jogorvoslathoz való jog az Alkotmányban és az Alaptörvényben

A magyar szabályozás a jogorvoslathoz való jogot az alapjogok szintjére emelte. Nemzetközi szinten a jogorvoslat ilyen jellegű szabályozása nem jellemző, a hazai megoldás tulajdonképpen kivételesnek tekinthető. Jelen tanulmányban egyrészt arra próbáltam meg választ adni, hogy milyen indok vezérelhetette a jogalkotót ezen szinte egyedinek nevezhető szabályozás megalkotására. A szabályozás indokának vizsgálata mellett a jogorvoslathoz való jog tartalmát kíséreltem meg bemutatni az olvasó számára. Mivel azonban jelen esetben egy „hungarikumról” beszélhetünk, forrásként elsősorban az Alkotmánybíróság gyakorlatát vettem alapul. Az Alkotmánybíróság a jog deklaráció óta gyakorlatilag folyamatosan, a különböző ügytípusokban született beadványok kapcsán fejtette ki álláspontját a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatban. Mára sikerült meghatározni azt, hogy ezen alapjognak kik a címzettei, milyen tárgykörre vonatkozik, azaz milyen típusú döntések képezik a tárgyát.

³⁰ Lásd 1350/B/1992. AB-határozat.

³¹ Lásd 604/B/1990. AB-határozat.

³² Lásd például 38/1993. (VI. 11.) AB-határozat.

³³ *Jogi Lexikon*, szerk. LAMM Vanda, Budapest, Complex Kiadó, 2009, 26. p.